

NOVADNIEKS

OTRDIEN,
1991. gada 29. janvāris

PREIĻU RAJONA LAIKKRAKSTS

Nr. 11 (6170)
Maksā 10 kap.

Pulkvedis V. Alksnis: „Maskava mūs pameta...”

PSRS tautas deputāts pulkvedis Viktors Alksnis sniedzis interviu nedēļas izdevumam «Argumenti un fakti», no kuras izriet, ka asiņainie notikumi Baltijā nebūti nejausība Luk, šī intervijs, ko publicējam nedaudz saīsinātu.

— Sarunā ar ārzemju korespondentiem jūs teicāt, ka nacionālās glābšanas komitejas Baltijas republikās izveidotas pēc PSRS prezidenta M. Gorbačova iniciatīvas, lai ieviestu šajās republikās tiešo prezidenta pārvaldi.
— Jā, tas atbilst patiesībai. Nesaukta ar biedriem no Lietuvas nacionālās glābšanas komitejas. Viņi teica tā: visu, ko mums lūdz Maskava, mēs izdarījam. Maskava solīja, ka ceta otro pusi — tiešas prezidenta

pārvaldes ieviešanu — tā noies pati. Bet Maskava mūs pameta. Mūs nodeva prezidents, mūs nodeva PSRS un KPFSR Augstākās Padomes, PSRS valdība, mūs nodeva B. Jelcins.

— Kā jūs prognozējat notikumu attīstību Baltijā?

— Būs pilsoņu karš.

— Baltijā?

— Nē, tas neizbēgami pāraugs pilsoņu karā visā Padomju Savienībā.

— Karš starp ko?

— Tas sāksies kā starpnacionāls konflikts. Taču tā būs tikai ārējā forma. Sodiens jau visi saprot, ka pēc būtības tas ir politisks konflikts. Turpināsies padziļināties noslāņošanās process ceļā, kuru izvēlējušās Baltijas republiku Augstākās Padomes, atbalstītājos un pretiniekos.

Vēl vairāk — notiks pilnīgs ekonomikas krahs, apstāsies lielās rūpnīcas. Uz ielām izies miljoni strādnieku. Lūk, tad situācija kļūs nekontrolējama. Uz kuru pusi pāvērsīsies šī strādnieku masa? Pret ko tā virzīsies — pret komunistiem vai radikāļiem? Viens Dievs to zina. Rezultātā sāksies briesmīgs haoss un anarhija.

Lūk, tad var rasties jauns, trešais spēks, par kuru šodien neviens neko nezina un nenojauš. Tas nebūs ne Jelcins, ne Gorbačovs, bet kāds pavisam nepazīstams cilvēks, kurš tādā situācijā var nejausi nākt pie varas.

— Bet spēku samērs, piemēram — tajā pašā Lietuvā, nebūt

nav vienāds. 80 procenti lietuviešu un 8,9 procenti krievu. Bez armijas iekaušanās krievu valodā runājošie iedzīvotāji piedzīvos sakāvi. Jūs cerat pārņemt varu ar durķiem?

— Nav izslēgts, ka armija pāries uz autonomu režīmu. Patlaban armijā situācija ir tāda pati kā 1917. gadā.

— Jūs domājat, ka prezidents vairs nekontrolē armiju?

— Pagaidām kontrolē. Taču armijas aprindās aug protests pret to, ka armiju kārtējo reizi «ievilkā» Lietuvas notikumos, ka to pastāvīgi padara par grēkāzi, bet tragisko notikumu istie vaininīki paliek ārā.

— Kādā veidā, jūsuprāt, izpaudās prezidenta «nodevība»? Vai tādējādi, ka viņam nepietika dūšas ieviest tiešo prezidenta pārvaldi?

— Jā, Ja pieņemts konkrēts lēmums, tas noteikti jāizpilda. Pretējā gadījumā labāk nesākt.

— Bet oficiālu ziņojumu par šādu prezidenta lēmumu nebija?

— Parcīzi, tas netika aijšēts. Taču tika veikts pasākumu komplekss šāda lēmuma sagatavošanai.

Patlaban prezidenta mazdūšības dēļ mēs esam sliktākā stāvoklī nekā bijām. Mūs ievilkā šajā avantūrā. Es kopš pirmās dienas zināju, ka tā ir avantūra, tāpēc ka... Es atkārtēju — prezidents mūs nodeva. Viņš baidās uzņemties atbildību uz sevi.

Mani pārsteidza arī daži mūsu vadītāji Baltijas republikās, kuri pārāk pārliecināti runāja, ka viss ir labi, ka mēs uzvarēsim, ka mūs atbalsta Centrs, ka mums palīdzēs...

Sodiens naktī man bija saruna ar A. Rubiku — LKP Centrālās Komitejas pirmo sekretāru. Viņš vairs necer uz prezidenta un Centra atbalstu. Biedri Lietuvā arī ir izmisumā. Kāpēc vispār to visu vajadzēja sākt? Iedomājieties: ķirurgs sāk operāciju, izdara griezienu ar skalpeli un pēc tam slimo atstāj...

V. ROMANENKO

Nodibināta Preiļu zemnieku sabiedrība

Zemnieku sabiedrības dibināšana bija viens no galvenajiem jaunsaimnieku kārtējā saietā darba kārtības jautājumiem.

Zemnieku savienības priekšsēdētājs Jānis Pastars iepazīstināja ar sabiedrības statūtiem, uzsvērot, ka šī sabiedrība ir patstāvīga saimnieciski sabiedriska organizācija, kas uz brīvprātīgiem un demokrātiskiem principiem, uz pašfinansēšanās pamatiem apvieno rajona zemnieku saimniecības. Tās darbības pamatā ir zemnieku saimniecību un visu ar tām saistīto agrorūpnieciskā kompleksa servīsa, projektēšanas, celtniecības, pārstrādes un tirdzniecības uzņēmumu

darba koordinācija. Uz brīvprātīgiem uz līdztiesīgiem principiem tā sadarbojas ar valsti, sabiedriskajām un sabiedriski politiskajām organizācijām, iestādēm un uzņēmumiem, kā arī ar radošajām un profesionālajām savienībām, tajā skaitā — ar Latvijas Lauksaimnieku savienību un Latvijas zemniecības fondu. Preiļu zemnieku sabiedrība ir Latvijas Zemnieku sabiedrības sastāvdaļa.

Šī sabiedrība darbosies kā zemnieku pārstāvis sarunās par kardināliem lauksaimniecības attīstības jautājumiem republikā un rajonā, sekmēs zemnieku ekonomisko un sociālo apstākļu attīstību, veiks eko-

nomiskās un sociālās izpētes darbus. Tā iesniegs valdībai, rajona izpildkomitejai, iestādēm un organizācijām un uzņēmumiem likumdošanas iniciatīvas, priekšlikumus un ierosinājumus, koordinēs rajonu zemniecības sadarbību ar citām servīsa, pārstrādes un realizācijas organizācijām, izstrādās labvēlīgus nosacījumus zemnieku saimniecībās izraudzītās produkcijas realizācijā.

Viens no būtiskākajiem mērķiem ir arī aizstāvēt zemnieku īpašuma tiesības uz to rīcībā esošo mantu un darba galarezultātus. Sabiedrība nodarbosies arī ar ekonomisko un profesionālo apmācību, veicinās lauksaimniecības darbinieku vēlmī uz izglītošanos un lauksaimniecībā nodarbināto profesiju prestiža paaugstināšanu, popularizēs zemnieku saimniecību patstāvības,

profesionālā godīguma, apzinīguma attīstību.

Preiļu zemnieku sabiedrība kopā ar valsti un kooperatīvām organizācijām piedalīsies lauksaimniecības un ar to saistīto nozaru kompleksās sistēmas izstrādē un īstenošanā. Sabiedrībā pārstāvēs biedru intereses valsts un sabiedriskajās organizācijās.

Zemnieku sabiedrības uzdevums ir arī dibināt saimnieciska aprēķina organizācijas, uzņēmumus un konsultācijas punktus, izpildīt starpnieka lomu kopā ar sabiedriskajām, kooperatīvajām, valsts organizācijām, privātpersonām Latvijas teritorijā un aiz tās robežām produkcijas realizācijā, materiāli tehniskajā apgādē un citos jautājumos.

Preiļu zemnieku sabiedrības biedri ir rajona zem-

Solīt sola, bet...

Pēc okupācijas armijas iniciatīvas papildināt savas rindas uz alternatīvo dienestu pildīšo jauniešu rekina, rajona kara komisariātā ieradās seši svārstīgie. Diviem no viņiem ātri vien pārgāja vēlēšanās aizstāt darbu rajonā ar dienestu PSRS armijā, taču četri puīši tomēr uzrakstīja iesniegumus par to, ka atsakās no alternatīvā dienesta. Galarezultātā janvāra pēdējās dienās PSRS Bruņotajos spēkos dienēt devās trīs puīši no mūsu rajona.

Dienu pēc tam, kad viņi tika nogādāti Rīgā, no komisariāta puses skāneja optimistiska pārlicība, ka jauniešu dienesta vieta būs tepat Baltijā. Bet jau nedaudz dienas vēlāk (uzsverot, ka komisariāts darījis visu iespējamo) rajona kara komisārs V. Suprūns izteica šaubas par to, vai augstākā priekšniecība šo solījumu patiešām izpildīs.

J. Silicka foto

S. JOKSĒ

Mēs — nepiekrītam...

Preiļu rajona patērētāju biedrību savienības valdes sēdē, kas notika 16. decembrī, izskanēja jau iepriekš sagatavots lēmums. Ar 1991. gada 1. janvāri apvienot maizes kombinātu un sagādes organizāciju. Tika izveidota arī astoņu cilvēku komisija (interesanti, ka šajā reorganizācijas un likvidācijas komisijā apzināti neiekļāva maizes kombināta direktoru).

Valdes priekšsēdētājs Sustova kungs paskaidroja, kāpēc viņaprāt nepieciešama tāda apvienošana. Pirmkārt, tas došot iespēju uzlabot kombinātā ražotās maizes produkcijas kvalitāti. Otrkārt, jāņemot vērā neizdevīgais ģeogrāfiskais stāvoklis, jo, lūk, Aglonā atrodas 70 kilometru attālumā no Līvāniem, kas apgrūtinot darba organizēšanu. Protams, priekšsēdētājs runāja arī par nepieciešamību samazināt štatus.

Un tomēr Sustova kunga argumenti daudzus nepārliecināja, un viena no iebildēm — kā var apvienot divus tik specifiskus uzņēmumus (maizes cepšana un sagāde)?

Pēc valdes sēdes notika sanāksmes darba kolektīvos. Maizes cepēji un bezalkoholisko dzērienu ceha strādnieki krasi rebilda pret «kolhoza» organizēšanu, jo uzskatīja, ka apvienošanās nenesīs labumu ne maizes kombinātam, ne sagādes apvienībai. Bet galvenais — no tās cietīs rajona iedzīvotāji.

Saubas rada arī štatu samazināšana, drīzāk var

notikt pretējais, sevišķi — Preiļos (centrā). Maz ticams, ka ieplānotā reorganizācija uzlabos produkcijas kvalitāti, bet par preiļiešu palīdzību Aglonas maizes ceptuvei jāsaubās vēl vairāk. Pēdējo gadu darba pieredze apliecina, ka man daudzus jautājumus vieglāk atrisināt Rīgā nekā patērētāju biedrību savienībā.

Komisija, kurai vajadzēja pamatot reorganizācijas nepieciešamību, neko prātīgu pierādīt nespēja. Tāpēc es gribētu, lai Sustova kungs paskaidro ne tikai mums — maizes ražotājiem, bet arī rajona iedzīvotājiem apvienošanās lietderību. Turklāt reorganizāciju viņš ierosināja izdarīt ļoti sarežģītā laikā, kad jāslēdz

ligumi ar izejvielu piegādātājiem un tirdzniecībām, kad nav nekādas skaidrības, kā būs ar miltiem. Un, manuprāt, nav jāaizmirst galvenais. Kad ar tik lielām pūlēm mums izdevies tomēr izveidot maizes ceptuvju kolektīvus, kad cilvēki sākuši nopietni strādāt, nav pieļaujams viņus «samazināt» vai «pārvietot».

Gan man, gan visam kolektīvam gribētos arī zināt, kā turpmāk tiek plānota maizes kombināta nodrošināšana ar tehnoloģiskajām iekārtām. Kā mūsu «centrs» domā paaugstināt bezalkoholisko dzērienu ražošanas rentabilitāti un samazināt ceha dīkstāves? Kā ražošana tiks nodrošināta ar izejvielām, rezerves detaļām utt.? Un visbeidzot.

Kā no centra (Preiļiem) varēs operatīvi un efektīvi vadīt ražošanu Aglonā un Līvānos?

Cienījamie «perestroikas» autori! 1. janvāris jau pagājis. Nu tad pasteidzieties, nodrošiniet sev iespēju vēl kādu laiku komandēt.

Ko par šo jautājumu domā rajona iedzīvotāji? Vai jums nelielas, ka pagājis laiks, kad no «augšas» uzspiestais bija nepārsūdzams likums? Vai, varbūt, joprojām jāpiekrīt jebkuram nepārdomātam vai «augstākstāvošajiem» izdevīgām lēmumiem un vienbalsīgi jāpaceļ rokas: «Jā, piekrītam! Jo nedrīkstam nepiekrīst...»

Maizes kombināta vārdā pagaidām vēl tā
direktors

V. KARJAKINS

Jau informējam, ka starp Preiļu rajona patērētāju biedrību savienības valdi un maizes kombināta vadību radušās domstarpības par paredzēto reorganizāciju, proti — par maizes kombināta un sagādes apvienības apvienošanu viena strukturācijā. Sodienu lasītāju uzmanībai piedāvājam divus pretrunīgus viedokļus. Ceram, ka savas domas izteiks arī maizes kombināta un sagādes apvienības speciālisti. Galīgo lēmumu pieņems paju biedru pilnvaroto sapulce, ko plānots sasaukt martā. Tātad — ne mazums atkarīgs no mums pašiem, jo neaizmirsīsim esam ne tikai pircēji, bet daudzi — arī paju biedri.

Jauni apstākļi — jauna struktūra

Patērētāju kooperācija, būdama daudznozaru saimnieciska organizācija, jau no savas darbības pirmsākumiem ir strādājusi saimnieciskā aprēķina apstākļos un attīstījusi savu materiāli tehnisko bāzi, devusi jūtamu ieguldījumu sociālo jautājumu risināšanā, saglabājusi un kopusi kooperācijas tradīcijas. Taču — sākusies pāreja uz tirgus attiecībām, tāpēc jāmainās arī patērētāju kooperācijas statusam.

Jauni īpašuma veidi veidojas arī tirdzniecībā — privātais, nomas, kopīpašums utt. Manuprāt, patērētāju kooperācijai jāpaliek kā alternatīvai privātajai un citām tirdzniecības formām, izmantojot priekšrocības, ko tai rada gan ilggadējā darbības pieredze, gan organizatoriskās struktūras, gan materiāli tehniskā bāze. Tai jāapgādā savi paju biedri un citi rajona iedzīvotāji ar precēm (iepirktām, pašu ražotām vai citādi dabūtām), veicot arī neizdevīgās funkcijas, kas nerada peļņu. Tāpēc, lai izdzīvotu un nodrošinātu visu nozaru normālu funkcionēšanu, jāmeklē un jāveido jaunas organizatoriskās pārvaldes formas, jāizstrādā ekonomiski pamatota koncepcija katrai nozarei, kas būtu bal-

stīta uz patstāvīgu un rentablu darbību.

Un mēs strādājam šajā virzienā. Lai nodrošinātu rajona patērētāju kooperācijas pastāvēšanu tirgus ekonomikas apstākļos, saglabātu tās veselumu un kooperatīvā īpašuma neaizskaramību, rajona patērētāju biedrību savienības valde kopā ar Latvijas Patērētāju biedrību savienības kompleksās racionalizācijas un pētniecības institūtu veido katras nozares attīstības koncepciju, ņemot vērā gan jauno nodokļu sistēmu, gan to likumu paketi, kas regulē uzņēmumu un organizāciju darbību. Bet šim nolūkam ir jāapvieno mūsu uzņēmumi pēc to darbības un uzdevumiem.

Tirdzniecības un sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumu-

mus esam paredzējuši apvienot Preiļu, Līvānu un, cerams, Aglonas patērētāju biedrībās, kuru strukturā ietilps arī sagādes punkti. Ražošanas un sagādes uzņēmums apvienos visus ražošanas uzņēmumus (maizes un gaļas izstrādājumu, bezalkoholisko dzērienu, dārzeņu), kā arī nodarbošies ar izejvielu un lauksaimniecības produktu sagādi, pārstrādi un realizāciju. Būs arī vairumtirdzniecības posms. Tajā plānojam apvienot speciālistus, kuri nodarbošies ar plaša patēriņa preču iepirkšanu, organizēs preču noliktavu un glabātavu darbu, gādās par preču resursu piegādi tirdzniecības un sagādes uzņēmumiem. Celniecības un remontu grupa sniegs pakalpojumus visām minētajām nozarēm celtniecības un remontu veikšanā.

Nozaru darbu vadīs un koordinēs rajona patērētāju biedrību savienības valde. Lai izskaustu vēl esošās administratīvās komandu metodes attiecībās starp patērētāju kooperācijas dažādiem pos-

miem, tiek veikts mērķtiecīgs darbs pārejai uz līgumattiecībām dažādos līmeņos — arī konkretizējot savstarpējās attiecības saimniecisko un organizatorisko jautājumu risināšanā. Paaugstinām vadītāju (veikalu, ēdnīcu, ceptuvju, cehu) lomu un patstāvību, atļaujot viņiem pašiem noteikt darbinieku skaitu un algas, izdalīt līdzekļus sīkiem remontiem un neparedzētiem izdevumiem utt., taču — vienlaikus paaugstinām arī viņu atbildību.

Rajona patērētāju biedrību savienības valde cer, ka nozaru vadītāji un speciālisti izteiks savus priekšlikumus, kā strādāt jaunajos apstākļos. Jo uzdevums mums visiem ir viens — apgādāt rajona iedzīvotājus ar pārtikas un rūpniecības precēm. Bet šodien tas nav viegli izdarāms.

Ceru, ka esmu atbildējis uz bijušā maizes kombināta direktora izvirzītajiem jautājumiem.

L. SUSTOVS,
rajona patērētāju biedrību savienības valdes priekšsēdētājs

Konkurss Aloiza Broka piemineklim

Latgales Kultūras centrs izsludinājis atklātu konkursu par labāko priekšlikumu Aglonas katoļu ģimnāzijas ilggadējā direktora, Latgales ievērojamā sabiedriskā darbinieka, priesteris Aloiza Broka pieminekļa izveidei Aglonā.

Konkursā var piedalīties Latvijas, kā arī trimdas mākslinieki un arhitekti, veidojot autoru kolektīvus, kuru sastāvā var iekļaut citus vajadzīgos speciālistus. Pieminekļa priekšlikums jānodod kopā ar labiekārtojumu un arhitektūras mazformu projektiem. Par labākajiem risinājumiem piešķirs prēmijas: 1. prēmiju — 3000 rubļu, 2. prēmiju — 1500 rubļu un 3. prēmiju — 1000 rubļu.

Konkursa darbi jāiesniedz līdz 1991. gada 1. jūlijam pēc adreses: 228100, Rēzeknē, Skolas ielā 2 — 85, Latgales Kultūras centram. Zūrijas komisija pieņems lēmumu līdz 1991. gada 1. augustam. Pieminekli Aloizam

Brokam uzstādīs Aglonas ģimnāzijas parkā. Tā orientējošā vērtība — līdz 30 000 rubļu.

Par Aloizu Broku, Aglonas katoļu ģimnāzijas direktors (1928. — 1940. g.), liela garīguma cilvēks, neparasti enerģisks baznīcas darba organizators, veicis Aglonas un Jaunaglonas (vīriešu un sieviešu) katoļu ģimnāziju celtniecību. Aloiza Broka spalvai pieder pirmais svēto rakstu — Jaunās Derības tulkojums latgaliešu valodā, viņš rediģēja jaunatnei domātus katoliskus izdevumus.

Priesteris Aloizs Broks ir mocekļis — viņu nonāvēja vācu fasistu nometnē. Viņš nepieņēma ne komunistisko padomju totalitārismu, ne nacionālsociālistisko vācu fašismu, palika nelokāms savā pārliecībā. Latvijai jābūt brīvai un neatkarīgai, tajā jādzīvo ticīgi tautai.

J. BRICIS

Dažas idejas zemniekiem

Pasaules latviešu uzņēmēju kongresa laikā tas nopietnākais ideju radīšanas darbs, šķiet, notika kuluāros. Tajā kā mana jaunsaimniecība ir saistīta ar zinātni un zemniecību, tad likumsakarīgi radās domas, kuras ir vērts darīt zināmas citiem un tālāk attīstīt.

1. Skaidrs, ka pēc dažiem gadiem mazām jaunsaimniecībām būs grūti konkurēt tradicionālajās laukkopības un lopkopības nozarēs, tāpēc jāmeklē jauni tirgi, vēlam — izeja uz ārzemēm (rietumiem, austrumiem).

2. Visā pasaulē konkurētspējīga ir tikai gala produkcija — pareizi apstrādāta, iepakota, ar labu reklāmu.

3. Mūsu republikā augstā līmenī ir zinātne par bioloģiski aktīvu vielu iegūvi no dažādiem augiem.

4. Pie dažādiem institūtiem jau ir ražotnes, kuras varētu garantēt augu kvalitāšu pārstrādi, bet nav organizēta to audzēšana.

5. Vairākās saimniecībās izveidoti ekstraktu cehi darbojas finansiāli efektīvi, bet ne vienmēr ir pietiekami noslogoti, kā arī ne vienmēr prasībām atbilst tehnoloģija.

6. Pirms vairākiem gadiem centrālā prese rakstīja, ka Ukrainā plaši izvērsusies ārstniecības augu vākšana, lai tos eksportētu uz ārzemēm. Arī pašlaik visā pasaulē populāras ir dabīgās ārstnieciskās vielas un augi.

7. Kongresa laikā vairāki latvieši no Krievijas ziemeļiem izteica domu, ka viņu dzīves vietās ir lielas ārstniecības augu dabīgās platības. Organizējot, piemēram, daudz bērnu ģimeņu ekspedīcijas, kurās ir arī augu pazinēji, bērnu ārsti un tūrisma speciālisti, tās varētu kļūt ne tikai ekonomiski izdevīgas, bet arī interesantas.

No šīm atziņām izriet secinājums, ka nepieciešams saskaņot zinātnieku idejas ar pārstrādes uzne-

mumu iespējām un zemnieku ieinteresētību.

Protams, jau darbojas vairākas struktūras, kuras izveidojušas ap aptiekām, biedrībām, taču, lai mērķtiecīgi izietu ārzemju tirgū, nepieciešami zināši speciālisti un darba koordinācija.

Darba apspriedes nepieciešamību atbalsta vairāki pasaulē pazīstami zinātnieki — Ivars Kalviņš, Andris Zvirgzds, Augusts Ārens. Sanāksmi plānojam organizēt februāra beigās — marta sākumā.

Lai šādu apspriedi noorganizētu, nepieciešams apzināt interesentus. Tāpēc atsūtiet atklātņi, norādot savu adresi un piedāvājumu (zemes platība, kultūras, ražotne utt.) uz adresi: 229114, Limbažu raj., Vidrižu pag., p/n «Bīriņi», Gundegās.

Andris SPATS,
tehnisko zinātņu kandidāts (pētnieciskā jaunsaimniecība «Gundegas»)

Senā Jersika

E. MUGURĒVICS,
arheoloģiskās ekspedīcijas
vadītājs Jersikā

(Nobeigums. Sākums 8., 9.
un 10. numuros.)

Pazīstamais senātnes pētnieks Lietgaliētijs — Krieviņš vēl mūsu gadsimta divdesmitajos gados atgriezās pie Jersikas identifikācijas ar Lokstenu, bet ievērojamais latviešu arheologs E. Sturms četrdesmitajos gados izvirzīja hipotēzi, ka Jersikas pilsētveidība viena no lielākajiem Latvijas pilskalniem — Oļņkalnā pie Plavīnām. Saubu par to, vai senais Jersikas centrs ir atrasts, izteicis latviešu izcelsmes ASV dzīvojošais valodnieks profesors V. Zeps un Austrālijā dzīvojošais izcils latviešu vēsturnieks profesors E. Dunsdorfs, kas atbalsta E. Sturma hipotēzi. (Latvijas vēsture. Skolām un pašmācībai. Amerikas Latviešu Apvienība, 1980. 88—91. lpp.) Augšminētie fakti izvirza nepieciešamību tuvāk pakavēties pie šo cienjamo zinātnieku uzskatu analīzes.

No visām par senā Jersikas novietni izteiktām hipotēzēm ļoti noturīgs bija uzskats, ka Jersikas centrs atradies Lokstenu pilskalnā, Stukmaņu muižas teritorijā netālu no Plavīnām. Šāds uzskats zinātnieku aprindās radās bez rakstīto avotu kritiskas analīzes un ņemot vērā kaut vai 17. gadsimta kartogrāfisko materiālu. Lai gan jau zviēru laikā, 1656. gada plū kartē Lokstene ir pareizi atlikta Daugavas labajā krastā iepretim Sēlpilij, tad K. Fribe, acimredzot, to nezinādams, savā 1794. gada publicētajā Livonijas kartē šai Lokstenu pilsvietā nepamatoti novietoja Jersiku. Šo un citu zinātnieku izteikto uzskatu iespaidā, ka senā Jersika atradusies pie Lokstinas upītes ietekas Daugavā, šai pilskalnā uzceltās mājas 19. gadsimtā nosauca par Jersiku. Tādējādi šai laikā un vēlāk sastādītās kartēs Lokstenu pilskalnā parādās toponīms Jersika, uz to tik lielu svaru liek tie pētnieki, kas seno Jersikas centru meklē Plavīņu tuvumā. Apspriežot E. Sturma referātu «Jersikas valsts topogrāfijas problēmas», vairāki zinātnieki jau 1947. gadā iebilda pret uzskatu, ka Jersikas centrs varētu būt Oļņkalnā. Uz to referents atbildēja, ka tā esot viņa darba hipotēze, lai ierosinātu arheoloģiskos izrakumus, kas šo uzskatu varētu apstiprināt vai noliegt.

Tagad šādi pētījumi sešdesmitajos gados ir notikuši kā Lokstenu, tā arī Oļņkalna pilskalnos (E. Mugurēvičs, Oļņkalna un Lokstenu pilsnovads, Rīga, 1977. g. 149. lpp.), kas, diemžēl, nav apstiprinājuši E. Sturma hipotēzi un jaunās atziņas par Oļņkalnu ir pretrunā ar E. Dunsdorfa uzskatiem par Jersikas centra novietni. Kā galvenos apsvērumus pret Jersikas novietni Oļņkalnā varētu minēt sekojošo:

1. Oļņkalnam kā senajai latgaļu piliņam pakāje senpilsētas, kurai pēc IH datiem vajadzēja būt samērā plašai, jo hronists to nosauca par pilsētu (civitas).

2. Oļņkalns apdzīvots līdz 12./13. gadsimta mijai, kamēr Jersikā, kā redzējam no rakstīto avotu analīzes, vajadzēja pastāvēt vēl 13. un 14. gadsimtā.

3. Oļņkalnā nav tādu atradumu, kas liecinātu par pareizticīgu valdnieka uzturēšanos, jo nav atrasts nevienas kristīgās ticības simbols.

4. Ja senā Jersika atrastos Oļņkalnā, tad Jersikas Visvaldis 1209. gadā nevarētu atrast patvērumu Daugavas kreisajā krastā (IH, XIII, 4), kur esošo Sēlpilī krustnešu karaspēks bija ienēmis jau iepriekšējā gadā. (IH, XI, 6). Piemēram Jersikas un Sēlpilī robežstrāvokļim vajadzētu noteikti atspoguļoties rakstītajos avotos.

5. Oļņkalnam kā senai pilsvietai ir bijis savs vārds, Alens, kas iādama, atiet uz 12./13. gadsimtu, jo vēl kādā 1371. gada dokumentā (UB, III, Nr. 1081) minētas Sēlins un Olinas zemes (terrae et districtie Zeloniae et Olinae). Ņemot vērā Sēlpilī un Oļņkalna robežstrāvokli un to, ka abu vārdi minēti līdzās, nevarētu būt šaubu, ka ar vārdiem Sēlijas un Olinas zemes jāsaprot šo pili kādreizējie pilsnovadi.

Tātad no visām astoņām hipotēzēm, kas attiecas uz senās Jersikas centra lokalizāciju dabā, pašlaik ticamākā ir tā, ka Jersika atradusies t. s. Jersikas (Slosbergas) pilskalnā uz DA un Līvāniem. Šim uzskatam par labu runā 13.—14. gadsimtā rakstīto avotu liecības un arheoloģisko izrakumu rezultāti 1939. un 1990. gados. Šis pilskalns atradies stratēģiski izdevīgā vietā, kur Daugavas ūdens un sauszemes ceļu šķērsojis no Lietuvas ejošais ceļš. Pilskalna nocietinājumi, izrakumos atsegtais celtnes, greznās rotaslietas un kristietisma simbolu lielā bagātība uzskatāmi parāda liela administratīva un kultūras centra iezīmes. Pie pilskalna atrodas vairāk nekā 10 hektārus liela senpilsēta un hronoloģiski atbilstošs 10.—13. gadsimta kapulauks. Paša pilskalnā konstatēti 10 apdzīvotības slāņi, kas datējami no 1. gada tūkstoša pirms mūsu ēras līdz pat 14. gadsimtam mūsu ēra.

Neskatoties uz daudzajiem pētījumiem, Jersikas problēmu nevar uzskatīt par pilnīgi atrisinātu. Arheoloģiskajos izrakumos vēl nav uzietas Hronikā minētās baznīcas. Vēl nav pietiekami materiālu par Jersikas valdnieka ciešajām saitēm ar lietuvjiem. No rakstīto avotu viedokļa trūkst drošās kontinuitātes starp 13.—14. gadsimta vietvārdu Gerceke un pašreiz sastopamiem vietvārdiem Jersika (ezers, apdzīvota vieta), kas šajos vārdos pārsaukti tikai šajā gadsimtā. Tiesa, iepriekšējos gadsimtos ir Jersikas tuvumā atzīmēti dažādi līdzīgi skanīgi vietvārdi, piemēram, Gerāna (1792. g.) Gerkāni, Gerāni (Dignājas pagasts 19. gadsimta 1. pusē), Gerzaki — Berzaki (Slosbergas muiža 1893. gados). Vai Cargrade muiža (Folwark Carograd), kas dokumentos zināma kopš 17. gadsimta beigām, apliecina senu vietējā valdnieka rezidences tradīciju, kā domā daži vēsturnieki, ir vēl skaidrojams jautājums. Te jāņem vērā, ka 1784. gada Latgales zemju ģenerālmērišanas aprakstā un 18.—19. gadsimta kartēs Cargrade un Slosberga kā apdzīvotas vietas nepārprotami atšķiras.

Kas attiecas uz Jersikas (Gerceke) vārda etimoloģiju, tad ir izteikti dažādi viedokļi. Vēsturnieku un valdnieku aprindās vairs neapņemas atbalstu uzskats, ka šis vietvārds būtu skandināvisks — jts (gerzkr — senislandiešu „a. a. nozīmē krievs). Virkne pētnieku savā laikā uzskatīja, ka Gerceke esot sakropļots atvasinājums no senlāvu vārda gorodišče (pamesta pils), kā saukuši daudzas senās Krievzemes pilsētas. Pašlaik vairāki pētnieki Jersikas vārdu mēģina skaidrot ar sena nocietinātuma novietojuma ģeogrāfiskā īpatnībām, tā atrašanās upes stāvājā krastā. (Senkrievu valodā «jar» nozīmējošs stāvs, augsts krasts, spēcīga straume.) Tiek uzskatīts, ka senkrievu «jar» atsevišķos gadījumos var mainīties par «ger», piemēram Jaroslavs jeb Gerce-slavs. Ja pieņemtu šos no citām valodām aizgūtos Jersikas etimoloģijas skaidrojumus, tad paliek atklāts jautājums, kāpēc latgaļu nocietinājums ieguva svešu vārdu. Ir izdarīts mēģinājums Jersikas (Gerseke) vārdu atvasināt no baltu valodu vārda: latviski garša, lietuviešu garsas, taču valodnieku aprindās šis uzskats nav guvis plašāku atsaucību. Te svarīgs būtu to dažādo toponīmu valodnieciskais skaidrojums, kam saknē ir zilbe ger—, jer— un kuri sastopami ne tikai latgaļu un sēļu, bet arī citu baltu tautu zemes.

Ņemot vērā augšminēto, Jersikas senvietu kompleksa arheoloģiskā pētniecība, kā arī citu ar Jersikas vārdu saistīto jautājumu izpēte pašlaik ir ļoti aktuāla un tai būs liela zinātniska un sabiedriskā politiska nozīme, jo latviešu tautā ir liela interese par seno vietējo valstisko veidojumu vēsturi.

No vecās gvardes

Meistrs saimniecībā «Aglona» no pēckara mehanizatoru gvardes darba ierindā

Latvis, vēl vienīgi Sergejs Avdejevs Tiesa, viņš jau pensijā, bet joprojām strādā.

Mehanizatora gaitas Sergejs Avdejevs uzsāka 1949. gadā, nodibinoties Aglonas mašīnu un traktoru stacijai. No 1951. līdz 1989. gadam (38 sezonas) viņš

piedalījās ražas novākšanā, pavisam vadot sešu marku kombainus. Sāka ar visai primitīvo S-4, beidza ar komplicēto «Nivu».

Jā, kur tas laiks, kā Sergejs Avdejevs strādā ar tehniku. Mehanizators—42 gadus. Strādājis godam — ienēmis pirmās vietas ne tikai saimniecībā, bet bijis starp labākajiem arī rajonā. Darbā ielicis visu sirdi, neatlaidību, tādēļ arī panākumi. MTS-a laikos Sergejs Avdejevs, kad vēl bija maz prasmes, nelieļajos kolhozos, kur lauki nepiemēroti, lieli pārbraucieni, tomēr apsteidza pārējos kombainierus, sezonā novāca 100 un vairāk hektārus druvu.

Kopš 1960. gada izveidojās padomju saimniecība «Aglona», Sergejs Avdejevs strādā tajā. Veic dažādus darbus, bet ražas novākšanā piedalījies nepārtraukti. Sezonas iekūlums — 300 un vairāk tonnu. Vairbūt liksies —nav daudz, bet Aglonas pauguros tāds rādītājs ir vairāk nekā slavējams.

Tagad Sergejs Avdejevs saņem pieklājīgu pensiju — 132 rubļus mēnesī, bet bez darba dzīvot nevar. Tikai izvēlēties savam vecumam piemērotāku nodarbošanos — strādā uz ekskavatora, veic iekraušanas darbus kas prasas mazāku izveicību un piepūli.

Janis GURGONS

Attēlā: Sergejs Avdejevs pie nesen iegādātās savas personīgās automašīnas.

Jāņa SILICKA foto

Kultūras darba aktualitātes

Otrdien kopā ar mūsu kultūras dzīves organizatoriem, lai pārrunātu aktuālākos darba jautājumus un apspriestu plānotos redzamākos pasākumus mājās un novadā.

Krievijas uzrunāja rajona kultūras nodalnes vadītājs Alberts Mucins. Viņš pamatotas brīvas izsaucis pašreizējās diskotēkas izsvēci. Ir sākusies pašdarbība šī vārda slīkākajā nozīmē. Nereti diskotēkās notiek kauņi, citviet pat vairāki vienlaikus sarīkojamā laikā. Ir ienākusi sudzības par savu (?) bīlšu pārdošanu. Nodāles vadītājs nopietni brīdināja klubiņniekus un paziņoja, ka pat personīgi apmekles diskotēkas (bez iepriekšējas brīdināšanas) un izdarīs attiecīgos secinājumus. Var gadīties pat tā, ka vienai otrai diskotēkai tad maksies pārtraukt savu darbošanos, un attiecīgu sodu saņems arī kultūras darba organizētājs.

Kultūras darbinieki nāca ar noplētiem iebildumiem pret rajona kinodirekcijas videofilmu repertuāru. Ir sevišķi viņi ir sašutuši par bērniem un pusaudžiem redzajam videofilmām, kuru lielākā daļa nekādi nevarētu būt adresēta bērnu auditorijai. Pie tam šīs «pikantās» un jo bieži agresīvas lentas ir ļoti zemas kvalitātes.

Tika pārlūkoti šgada redzamākie notikumi kultūras dzīvē. Kas tad isti plānots Latgale un rajonā?

Galvenie pasākumi saistās ar Starptautisko folkloras festivālu «Baltica—91», kura la-

ikātas divas dienas mūsu rajons uzņems piecus ārzemju kolektīvus (apmēram simts cilvēku). Pirmā iekšējās un iekšējās ar rajonu sāksies Jersikā. Pēc tam par katru vienu kolektīvu šefību uzņemsies kāda mūsu pagasta pašdarbnieki. Viņi tad arī gādās, lai ciemīni gūtu pilnīgu priekšstatu par Latgales cilvēku dzīvi un darbu. Nākošajā dienā paredzēti koncerti Priļos ar daudzveidīgu tautas lietišķās mākslas izslādi. Šo darbu vadīs īpaša orgkomiteja.

Aprīlī Krāslavā notiks konkurss «Latgales zeltene» un «Latgaliētijs». Iepriekšējā gadā tajā lieliskus panākumus guva mūsu rajona pārstāvis, Līvānietis Tālī Lukjanskis tika atzīts par otro pušu Latgalei.

Aprīlī plānota arī pirma Latgales erģeļu sasaukšanās. Vairbūt Aglonas bazilīkā spēles Jevģēnija Lisicina?

Uz Amatnieku svētkiem novada meistarus aicinās Rezekne 25.—26. maijā. Svētkus kuplīnās tie kolektīvi, kuru repertuārs ir gadskārtu pierāzums. Par to lieti der padomāt atsevišķiem mūsu deju kolektīviem un folkloras ansambļiem.

Daugavas svētkus šoreiz organizē Krāslava Der atcerēties, ka to aizsācēju bija līvānieši. Šeit savu māku radīs kāzu muzikanti.

Ludzā atkārtoti pulcinās novada folkloras ansambļus un lauku kapelas uz Folkloras svētkiem jūnijā beigās, bet Daugavpils aicinās pašdarbnie-

kus uz Latgales Deju svētkiem. Arī tajos neiztik bez kapelu piedalīšanās.

7. jūlija pirmajā svētdienā Krāslavā būs Donata līgus. Vairbūt, tieši ar šo pasākumu pamazām sāks atdzimt Latgalei tik raksturīgās līgus tradīcijas?

27.—28. jūlijā Priļos — Latgales estrādes festivāls ar divu triju katra rajona labāko kolektīvu piedalīšanos. Ir doma izaicināt arī kadu estrādes izaicināt.

Pie redzamākajiem rajona mēroga pasākumiem pieskaitīsim Garīgās mūzikas svētkus Aglonā un Melderu svētkus Peļēcs.

Pārzinot novada kultūras dzīves kalendāru, kultūras darbiniekiem ir vieglāk planot savu turpmāko darbu un ieinteresēt savus pašdarbniekus vienā vai otrā pasākumā. Tikai tā veidosies mērķtiecīgs darbs, un tā vairs nebūs atsevišķa kolektīva vārišanās savā sulā.

Bet pirmais redzamākais pasākums rajonā dzīvē jau teju teju klāt — 9. februārī Priļos notiks folkloras ansambļu saiets. Katra kolektīva uzstāšanās vertēs kompetenta komisija no Rīgas. Tā tad arī noteiks tos kolektīvus, kuri piedalīsies «Baltica—91» pasākumos republikas galvaspilsētā.

Informācija speciāli deju mīļotājiem. Kultūras darbinieki vienojās par noteiktu laiku deju un diskotēku organizēšanu. Un proti, ziņā šie sarīkojumi sāksies deviņos vakarā un beigās divos naktī, bet vasarā attiecīgi vienpadsmitos un trijos. Šis lemons attiecināms tikai uz lauku kultūras iestādēm.

Sakarā ar saspriegto situāciju pagaidām izpaliek kultūras darbinieku pieredzes apmaiņas braucieni uz Utenu Lietuvā, toties neizpaliks iepazīšanās ar madoniešu veikumu.

Valdemārs ROMANOVSKIS

Nesen Lauksaimniecības ministrijā uzturējās Zitomiras apiņu audzēšanas institūta zinātniskais līdzstrādnieks N. Moskaļčuks, kurš iepazīstināja mūs ar apiņu audzēšanas iespējām Latvijā. Tika uzrakstīts raksts un iesniegts publicēšanai «Lauku Avīzē», bet pašlaik nav zināms, kad raksts tiks publicēts, tāpēc gribu izteikt savus apsvērumus.

Apiņus galvenokārt izmanto alus rūpniecībā. Apiņi ir arī ārstniecības augs ar plašu pielietojumu medicīnā un kosmētisko līdzekļu rūpniecībā. Pašlaik pēc apiņiem ir liels pieprasījums. Savienībā ik gadus ievāc aptuveni 10 tūkstošus tonnu apiņu — spurdzes, bet alus rūpniecībai — pieprasījums ir 20 tūkstoši tonnu. Bez tam iepirkti apiņus izteikusi vēlēšanos arī Vācija un Somija, maksājot 800 — 900 dolārus par tonnu. Pašā alus rūpniecībā iepirk apiņus par 30 — 40 tūkstošiem rubļu par tonnu. Tāpēc no ekonomiskā viedokļa ir jāapsver iespējas iekārt apiņu plantācijas.

Nedaudz par audzēšanas īpatnībām.

Vieta — augsne. Apiņi ir ilggadīgs augs, vienā vietā aug 20 un vairāk gadus, tāpēc izvēlei jāpiegriež īpaši liela uzmanība. Plantācijai jāizvēlas no ziemeļu un vakaru vējiem aizsargāta vieta, tomēr no saules tai jābūt ļoti apspīdētai.

Velamās augsnes — frūdiem bagāts smiltsmāls jeb mālaina smiltis. Arī vieglās smiltsaugsnēs, ja tās uzlabo kalpojot un mēslojot, var iekārt apiņu plantāciju. Augsnes reakcijai jābūt vāji skābai, tuvu

Apiņu audzēšanas iespējas Latvijā

neitrālai. Svarīgs pasākums ir augsnes dziļširdināšana 50—60 cm dziļumā, kuru iespējams veikt ar saimniecības rīcībā esošajiem dziļširdinātājiem. Organiskais mēslojums un minerālmēsli mums ir pietiekami daudzumā.

Apiņu augšanas periods ir 100 — 120 dienas — atkarība no šķirnes agrinuma. Iespējamā raža — 10 — 15 cēt no hektāra ar 13 procentu mitruma.

Viens no atbilstīgākajiem darbiem ir plantāciju ierīkošana, jo, kā jau minēju, apiņi ir ilggadīgs augs, kas vienā vietā aug 20 un vairāk gadus. Apiņus stāda un pavairo lielākoties ar stādiem vai spraudņiem, sēklas izmanto selekcijas vajadzībām.

Stādus sola piegādāt Zitomiras apiņu audzēšanas institūts. Uz vienu hektāru vajadzīgi videji 3 — 5 tūkstoši stādu, kuru cena ir 1,5 — 2 rubļi par gabalu. Stādus ar stādiem, ražu iegūst jau pirmajā gadā. Var stādīt arī ar spraudņiem, kuru cena ir 10 kapeikas par gabalu. Šajā gadījumā raža būs nākamajā gadā.

Apiņu aug 6 un vairāk metru augstumā. Lai dzinumi noturētos vertikālā stāvoklī, vajadzīgi balsti, vējāms — betona, bet var būt arī koka, bet to lietošanas laiks, protams, būs krietni mazāks. Uz vienu hektāru vajadzīgi apmēram 100 balsti, kurus savieno ar stieplēm. Pie tam apiņi pats piestiprinās ar savu vitni palīdzību.

Plantāciju kopšanā pirmajā gadā svarīgākais ir uzturēt tās tīras no nezāles, sevišķi — no «ārgates. Rindstarpas jārušina, bet apkārt stādiem jāapkāp.

Pēc plantācijas ierīkošanas visdarbietilpīgākais process ir apiņu

novākšana. Apiņus novāc septembrī, kad galviņas palikušas cietākas, zaļā krāsā pārvērtušies zeltaini dzeltenā, un galviņas saspiežot čaukst. Pēc institūta datiem viena hektāra novākšanai vajadzīgas 400 — 500 cilvēkdienas, kas jāņem vērā, izšķiroties par apiņu audzēšanu.

Plantāciju ierīko uz 20 — 50 gadiem, apkopšana arī neprasa daudz darba, papildus darba rokas nepieciešamas tikai novākšanā, ko gan var sekmīgi veikt arī skolas vecuma bērni. Tādēļ pēc mūsu domām šīs kultūras audzēšana būtu piemērota zemnieku saimniecībām (nelielos daudzumos) un lauku skolām, vai arī — saimniecībām sadarbojoties ar skolām. Šogad paredzēts ierīkot apiņu audzētavu Daugavpils rajona Silenes saimniecībā 10 hektāru platībā ar minētā institūta atbalstu. Interesi izrādījuši arī vairāki zemnieki.

Atklāti jāsaka, arī man kā agronomam tomēr zināšanas apiņu audzēšanā ir nepietiekamas, taču ir vienošanās ar Zitomiras apiņu audzēšanas institūta zinātnisko līdzstrādnieku N. Moskaļčuku, kurš ir ar mieru ierasties pie mums un sniegt nepieciešamo informāciju, parādot arī filmas.

Tādēļ pieicu saimniecību vadītājus, zemnieku saimniecību īpašniekus, skolas un pārējos, kam ir interese par apiņu audzēšanu, pietiekties Latvijas graudkopības asociācijā pa telefonu 327335 vai 327334 vai arī Lauksaimniecības ministrijā, graudkopības asociācijā 716. — 717. istabā.

E. LINE.

Latvijas graudkopības asociācijas galvenais agronoms

Vainīgie atrasti

Uz redakciju piezvanīja Līvānu milicijas iecirkņa priekšnieks N. Kazenko un informēja, ka atrasti vainīgie, kas 18. novembrī ar krasu apleja pie Līvānu dzelzceļa stacijas uzstādīto pieminekli re-

šetējai. Tie ir divi vietējie 1980. gadā dzimušie pusaudži. Viņu nodarījums tiks skatīts nepilngadīgo lietu komisijas sēdē februāra sākumā.

S. J.

Republika: notikumi un fakti

LATVIJAS REPUBLIKAS FINANSU MINISTRIJA
pieskīrusi Latgalei 21 miljonu 753 tūkstošus rubļu aizvadītā rudens sliktā laika apstākļu radīto zaudējumu kompensēšanai. Šī summa diemžēl ir tikai trešā daļa no nepieciešamajiem līdzekļiem. Pēc ekonomistu aprēķiniem Latgales lauksaimniecībai sakarā ar sliktajiem laika apstākļiem radušies zaudējumi 63 miljonu rubļu apmērā. Kompensācija nepieciešama sēklas iegādei, lopbarības bāzes atjaunošanai un ceļu labošanai Balvu, Daugavpils, Krāslavas, Ludzas, Preiļu un Rēzeknes rajonos, kā arī Madonas rajonā. Republikas Lauksaimniecības ministrija kopā ar Finanšu ministriju

dara visu, lai palikušās summas šī novada zemkopji saņemtu līdz jauna lauksaimniecības cikla sākumam. REPUBLIKAS VALDĪBA noteikusi jaunās algas iekšlietu iestāžu ierindas sastāva darbiniekiem un komandieriem. Viņiem paredzēta arī kompensācija 66 rubļu mēnesī. Saskaņā ar šo lēmumu milicijas jaunākie darbinieki pilsētās pirmajā darba gadā saņems 380 rubļus mēnesī un lauku rajonos—350 rubļus mēnesī. Otrajā darba gadā paredzēta piemaksa 20 rubļu apmērā. Vecākajiem milicijas darbiniekiem pilsētās un rajonos pirmajā darba gadā alga attiecīgi būs 410 un 380 rubļu mēnesī.

LETA

Televīzija

OTRDĪEN, 29. JANVĀRĪ

MASKAVAS I PROGRAMMA

18.10 — Multiplikācijas filma.
18.20 — Nediplomatiskas sarunas. Raidījumu vada politiskais komentētājs V. Zoriņš. 18.45 — Mākslas filmas «Cilvēks, kas smejas» 2. sērija. 20.00 — «Laiks». 20.45 — «Briņķu lauks». 21.30 — Kinoparādīma. 23.00 — «TZD». 23.15 — Mākslas filmas «Farjateva fantāzijas» 1. sērija. 00.25 — Bālels «Galateja». 1.20 — Dokumentālā filma.

MASKAVAS II PROGRAMMA

17.25 — PSRS čempionats hokejā «Kriļja Sovetov» — AČSK. Partraukums; 18.05 — Krievijas parlamenta vēstnesis. 18.50 — «Labu nakti, mazuli!». 19.45 — Dokumentālā filma «Lada» Anglijā. 20.00 — «Laiks». 20.45 — KPFSR Augstākās Padomes sēdīja. 21.15 — TV izrāde «Sirds operācija». 22.55 — Dokumentālā filma. 23.15 — Koncertfilma ar A. Doļska piedalīšanos.

TREŠDĪEN, 30. JANVĀRĪ

MASKAVAS I PROGRAMMA

5.30 — «Labrīt!» 8.00 — «Lietiskais kurjers». 8.15 — Mākslas filmas «Cilvēks, kas smejas» 3. sērija. 9.40 — Koncerts. 10.00 — Multiplikācijas filma. 10.15 — «Divas tikšanās ar Mario Lancu pie Muslima Magomajeva». 1. raidījums. 11.00 — «TZD». 11.15 — Kinoparādīma. 14.00 — «TZD». 14.15 — Mākslas filmas «Slimnica pilsētas nomalē» 12. sērija. 15.05 — Koncerts. 15.50 — Kinožurnāls. 16.00 — Stunda bērniem. 17.00 — Dokumentālā filma «No bezdibeņa» 2. filma «Cilvēki un karš». 18.30 — Mākslas filmas «Cilvēks, kas smejas» 3. sērija. 20.00 — «Laiks». 20.45 — «Divas tikšanās ar Mario Lancu pie Muslima Magomajeva». 2. raidījums. 21.30 — «Teleskops». 22.45 — «TZD». 23.00 — Mākslas filmas «Farjateva fantāzijas» 2. sērija. 00.10 — Par aktieri Sadovsku dinastiju. 1.20 — Koncertfilma.

MASKAVAS II PROGRAMMA

7.00 — Rīta vingrošana. 7.15 — Zinātniski populāra filma. 7.35

CETURTDIEN, 31. JANVĀRĪ

MASKAVAS I PROGRAMMA

5.30 — «Labrīt!» 8.00 — Multiplikācijas filma. 8.20 — Mākslas filma «Bīstamais vecums». 10.05 — Koncerts. 10.15 — «Līdz 16 un vecākiem». 11.00 — «TZD». 11.15 — Dokumentālā filma. 14.00 — «TZD» 14.15 — Mākslas filmas «Slimnica pilsētas nomalē» 13. sērija. 15.15 — Dokumentālā filma. 15.30 — Filma bērniem. «Sniega karalienes noslēpums». 1. sērija. 16.40 — «Objektīvs». 17.25 — Poezija. 17.30 — «Līdz 16 un vecākiem». 18.15 — Mākslas filma «Bīstamais vecums». 20.00 — «Laiks». 20.45 — Ziņo Iekšlietu ministrijai. 21.00 — Mūzikas ētēra. 23.15 — Kentri un folk mūzikas festivāls «Fermis — 90». 1.00 — Mākslas filma «Komiskais jākais».

MASKAVAS II PROGRAMMA

7.00 — Rīta vingrošana. 7.15 — Dokumentālā filma. 7.45 — Mācību programma. 11.00 — Mākslas filmas «Atspēkojums» 2. sērija. 12.10 — Ritmiskā vingrošana. 12.40 — Koncerts. 13.40 — TV muzikālais abonents. 14.25 — Dokumentālā filma «Viena diena milicijā». 16.00 — «Stopkadrs». 17.00 Ritmiskā vingrošana. 17.30 — Dokumentālā filma. 18.20 — Krievijas parlamenta vēstnesis. 18.35 — Dzied F. Krasilovskis. 19.00 — «Labu nakti, mazuli!». 19.15 — Koncerts. 20.00 — «Laiks». 20.45 — KPFSR Augstākās Padomes sēdīja. 22.45 — Mākslas filmas «Atspēkojums» 2. sērija.

PARDOD tēlu Leņina kolhoza Vilcānos. Tālrunis 36517. M. Vai-vode

Tadu mūžu, tik skaistu un grūtu, lai mes varētu nodzīvot, māt! (I. Auziņš)
Izsakām visdziļāko līdzjūtību Birutai Salajevai, MĀTI kapu kalnīnā izvadot.
Līvānu pilsētas kultūras nama kolektīvs

Caur sniegainu rību
Tu aizgāji klusi.
Tāda mīļa, balta,
Zem gadu nastas nogurusi.
(A. Grava)
Izsakām līdzjūtību Teklai Curseniecei, pavadot MAMULU pēdējā gaitā.
Salcnieku pansionāta kolektīvs

Pašus tuvākos mums atņem bēdas,
Spēki zūd un sāpēs jāsaņemst.
Atstājot uz zemes kapu pēdas,
Aiziet tie, kas dzīvi deva mums.

(K. Kulijevs)
Dalānīes skumjās ar Antonīnu Jermālonoku, aizvadot TETI mūža dusā.

Līvānu eksperimentālās koka konstrukciju rūpnīcas kolektīvs

Norimušas teva rokas mīļās,
Mūžīgs miers pār viņa seju klāts.
Tomēr bērns tālāk dzīvos
Nemirstīgs tavš darbs un

mīlais glāsts.
(Z. Purvs)
Izsakām dziļu līdzjūtību Antonīnai Jermālonokai, no TEVA atvadot.

RPMCT arodkomiteja un ad ministracija

Pec puteņa stīrnas un zaķus gaida azāida galds.

L. VIKSNAS foto

Galvenais redaktors Pēteris Pizells

Lai raksts «Novadnieks» iznāk kopā 1950. gada 29. martā ceturtdienā, ceturtdienā un sestdienā.

REDAKCIJAS ADRESE: 228250, Preiļos, Aglonas ielā 1.

Tālrunis uzziņām: 22305.

Izdod apgād: «Avīze», Rīga, Brūņinieku ielā 47.

Izdevējdarbības licence Nr. 000069.

Izplesti ražošanas apvienības «Līdža» Daugavpils tipogrāfijā

Valkas ielā 1, Oļšespiedums, Viena nos. Iespiedoklone.

Mēfēra 12 024 eksemplāri (latviešu valodā) 9 043 eksemplāri

krievu valodā 2 991 eksemplārs. Pas. 106.

Indekss 68169.

MAINA divstābu dzīvokli Rīgā pret maju Līvānos vai Preiļos. Tālruni: Preiļos 23143, Rīgā 567619.

RAIŅA KOLHOZS Aizkalnes ciema aicina darbā elektrotu un gāzes metinātāju darbam fermu mehanizācijā. Alga 250 rubl. — 300 rubl. mēnesī.

Velams ar ģimeni, ar dzīvojamo platību nodrošinās.